

ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับความสิ้นหวังในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ

นางสาวนิษา สมานทรัพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 2 7 7 8 0 9 8 3 6

SELECTED FACTORS RELATED TO HOPELESSNESS AMONG
ELDERLY PATIENTS WITH MAJOR DEPRESSION

Miss Nisa Samansap

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Mental Health and Psychiatric Nursing

Faculty of Nursing

Chulalongkron University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

542019

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับความสิ้นหวังในผู้ป่วย
โรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ

โดย

นางสาวนิษา สมานทรัพย์

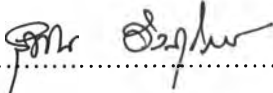
สาขาวิชา

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

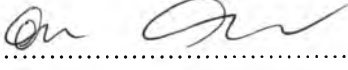
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รังสิมันต์ สุนทรไชยา

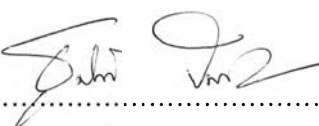
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอกหญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลีอนุญวัชชัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รังสิมันต์ สุนทรไชยา)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร. ชุติศักดิ์ จัมภลิจิต)

นิยา สมานทรัพย์:ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับความสิ้นหวังในผู้ป่วยโรคซึมเศร้า
วัยสูงอายุ(SELECTED FACTORS RELATED TO HOPELESSNES AMONG ELDERLY
PATIENTS WITH MAJOR DEPRESSION) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:ผศ.ดร.รังสิมันต์
สุนทรไชยา, 111 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความสิ้นหวังของผู้ป่วยโรค
ซึมเศร้าวัยสูงอายุและ2)ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรร ได้แก่ อายุ เพศ ความเชื่อและการปฏิบัติ
กิจกรรมทางศาสนา ประสบการณ์ความเครียดในชีวิต ภาวะซึมเศร้า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การ
สนับสนุนทางสังคม และความสิ้นหวังของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุกุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคซึมเศร้า
ที่มีอายุ60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป คัดเลือกโดยสุ่มอย่างง่ายที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลราชบุรี โรงพยาบาล
มะการักษ์และโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จำนวน 156 คนเครื่องมือรวบรวมข้อมูล คือ 1) แบบบันทึก
ข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบประเมินประสบการณ์ความเครียดในชีวิต 3) แบบวัดความเศร้าในผู้สูงอายุไทย4)
แบบสอบถามความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง5) แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมและ6) แบบประเมิน
ความสิ้นหวังของผู้สูงอายุเครื่องมือทุกชุดได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา Content Validity Index
(CVI >.80)โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน5ท่าน และความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's
alpha coefficient) ของเครื่องมือชุดที่ 2-6 เท่ากับ.85, .79, .78, .73และ.77ตามลำดับวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
สถิติพื้นฐาน จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์อัตราและสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าความสิ้นหวังในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X} = 15.87$,
 $=SD = 5.40$) ประสบการณ์ความเครียดในชีวิตความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองการสนับสนุนทางสังคมมี
ความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความสิ้นหวังในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ ($r = -.200$, $p < .05$, $r =$
 $-.581$, $r = -.481$, $p < .01$ ตามลำดับ)ภาวะซึมเศร้ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความสิ้น
หวังในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ($r = .670$, $p < .01$)

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชลายมือชื่อนิสิต.....
ปีการศึกษา..... 2554ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5277809836: MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEY WORDS: SELECTED FACTOR /HOPELESSNESS /AMONG ELDERLY PATIENTS WITH MAJOR DEPRESSION

NISA SAMANSAP: SELECTED FACTORS RELATED TO HOPELESSNESS AMONG ELDERLY PATIENTS WITH MAJOR DEPRESSION. ADVISOR: ASST. PROF. RANGSIMAN SOONTHORNCHAIYA, Ph.D., 111 pp.

The purpose of this descriptive research was to examine 1) hopelessness among elderly patients with Major Depression and 2) the relationships between age, gender, religious belief / activities, stressful life event, depression, self-esteem, social supports and hopelessness. A Sample was 156 patients with Major Depression, aged 60 years and older, who were randomly selected from the outpatient department at Ratchaburi Hospital, Makarak Hospital, and Pahonponpayuhasana Hospital. The research instruments were: 1) Personal Questionnaire, 2) Geriatric Social Readjustment Rating Scale (GSRRS), 3) Thai Geriatric Depression Scale (TGDS), 4) Self Esteem Scale, 5) The personal resource questionnaire (PRQ85), and 6) Geriatric Hopelessness Scale (GSH). All instruments were verified for Content Validity Index (CVI > .80) by five experts and reliability of the 2nd – 6th questionnaires by Cronbach's alpha coefficient were .85, .79, .78, .73 and .77. Data were analyzed by using descriptive statistics, Eta Coefficient and Pearson's Product Moment Correlation.

The results revealed that the mean score of hopelessness was at the moderate level ($\bar{X} = 15.87, \pm SD = 5.40$). Stressful life event, self-esteem, social support were statistically significant low negative correlation with hopelessness among elderly patients with Major Depression ($r = -.200, p < .05, r = -.581, r = -.481, p < .01$ respectively). Depression was statistically significant moderate positive correlation with hopelessness among elderly patients with Major Depression ($r = .670, p < .01$).

Field of Study : Mental Health and Psychiatric Nursing

Academic Year 2011

Student's Signature Nisa Samansa

Advisor's Signature Rangsiman S.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสิมันต์ สุนทรไชยา ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ข้อคิดอันมีคุณค่า ชี้แนะแนวทางให้คำปรึกษาส่งเสริม และให้กำลังใจ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใน เมตตา กรุณา และ เสียดสีของอาจารย์ในการประสิทธิ์ประสาทวิชาของท่านเป็นที่สุดจึงขอกราบขอบพระคุณท่าน เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ. หญิง ยุพิน อังสุโรจน์ คณบดีคณะพยาบาล- ศาสตร์ รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ลีอนุชวัชชัย ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร. ชูศักดิ์ ขัมภลิจิต กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ทำให้กำลังใจ ให้ข้อคิดคำแนะนำที่เป็นประโยชน์และมี คุณค่ายิ่ง รวมทั้งคณะกรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ เป็นกำลังใจให้เสมอมา ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ช่วยอำนวยความสะดวก ในการติดต่อเอกสารในการดำเนินการวิจัย

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาตรวจสอบให้คำสอน ข้อเสนอแนะ และให้กำลังใจในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาจนได้เครื่องมือการศึกษาที่สมบูรณ์ ขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูลและมีส่วนร่วมให้วิทยานิพนธ์ คั้งนี้ประสบผลลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลและพยาบาลประจำคลินิกจิตเวชโรงพยาบาล มะการักษ์ โรงพยาบาลราชบุรี และโรงพยาบาลพลพลพยุหเสนา ทุกท่านที่อนุญาตให้ดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงพยาบาลจนสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ผู้เข้าร่วมวิจัยตลอดจนผู้ช่วยในการ ดำเนินงานคั้งนี้ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยนี้จนสำเร็จ

สุดท้ายนี้ขอรำลึกถึงพระคุณของบิดามารดา ผู้ให้กำเนิด ให้สติปัญญาและความเอาใจใส่ ห่วงใยขอขอบคุณทุกคนในครอบครัว ผู้ซึ่งเป็นกำลังใจอันสำคัญให้ความช่วยเหลือมอบความรัก ความเข้าใจและความห่วงใยแก่ผู้วิจัยตลอดมาตลอดจนกัลยาณมิตรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ เกื้อกูลทุกด้าน ให้การสนับสนุนประคับประคอง รวมทั้งกำลังใจที่มีคุณค่ายิ่ง

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บุพการี คณาจารย์ผู้ ประสิทธิ์ประสาทวิชา และผู้ปวยทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัยคั้งนี้ ให้มีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่สมบูรณ์ตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	70
รายการอ้างอิง.....	79
ภาคผนวก.....	87
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือรายงานผู้เชี่ยวชาญ ด้านภาษา.....	88
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ.....	90
ภาคผนวก ค แบบฟอร์มพิทักษ์สิทธิ์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	96
ภาคผนวก ง ผลการพิจารณาจริยธรรม.....	107
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	111

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่มารับบริการในคลินิกจิตเวชแผนกผู้ป่วยนอกจำแนกตามรายโรงพยาบาล.....	48
2	ความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือรวบรวมข้อมูล.....	54
3	การปรับภาษาของข้อคำถามแบบประเมินความสิ้นหวัง.....	55
4	ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ.....	57
5	ตารางการเก็บข้อมูล.....	58
6	ความถี่และร้อยละสถานภาพส่วนบุคคลของประชากร จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ ระดับการศึกษา	63
7	ความถี่ ร้อยละของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ จำแนกตาม ระยะเวลาป่วยด้วยโรคซึมเศร้า การเจ็บป่วยด้วยโรคประจำตัว ความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา.....	64
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ จำแนกตาม ความสิ้นหวัง ความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ประสบการณ์ความเครียดในชีวิตภาวะซึมเศร้า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและการสนับสนุนทางสังคม.....	65
9	ความถี่ และร้อยละ ของระดับความสิ้นหวังในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูงอายุ.....	65
10	ความถี่และร้อยละ ของความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา.....	65
11	ความถี่และร้อยละ ของประสบการณ์ความเครียดในชีวิต.....	66
12	ความถี่และร้อยละ ของภาวะซึมเศร้า.....	66
13	ความถี่และร้อยละ ของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง.....	67
14	ความถี่และร้อยละ ของการสนับสนุนทางสังคม.....	67
15	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการสนับสนุนทางสังคมจำแนกรายด้าน	68
16	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ความเชื่อและการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ประสบการณ์ความเครียดในชีวิตภาวะซึมเศร้า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและการสนับสนุนทางสังคมกับความสิ้นหวังในผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยสูง.....	69